

RÁTH GYÖRGY †

1828—1905

A végzet kegyetlen csapásokat mér a magyar iparművészetre; sorra szedi legerősebb, leghívebb támaszait. Alig hantoltuk el a M. Iparművészeti Társulat egyik alelnökét, Czigler Győzöt, máris új sír mellett gyászolunk. *Ráth György*, a M. Iparművészeti Társulat elnöke, az Orsz. M. Iparművészeti Múzeum főigazgatójának áldásos munkával eltöltött élete t. évi július hó 7-én véget ért.

Nagyszabású és alapvető működését ezuttal nem méltatjuk még; fenntartjuk ezt lapunk legközelebbi számára, amikor a boldogult érdemes férfiú arcképét művészi reprodukcióban is közölhetjük.

*

A M. Iparművészeti Társulat gyászjelentése a következőképpen szól:

A MAGYAR IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT mély fájdalommal jelenti, hogy fáradhatlan, érdemes elnöke és alapító tagja

RÁTH GYÖRGY

FŐRENDIHÁZI TAG, NYUG. KIRÁLYI TÁBLAI TANÁCSSELNÖK, AZ ORSZ. MAGYAR IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM FŐIGAZGATÓJA, A SZT-ISTVÁN REND KISKERESZTESE, A LIPÓT-REND LOVAGJA, A FRANCIA BECSÜLET-REND KÖZÉPKERESZTESE STB.

folyó hó 7-én délután 3 órakor örök nyugalomra tért. A boldogult hült tetemeit folyó hó 9-én, vasárnapon, délután 5 órakor temetik az Orsz. Magyar Iparművészeti Muzeumból.

Az elhunyt Társulatunknak tizenegy éven át nem csupán elnöke s vezetője, hanem éltető lelke volt. Munkás életének úgyszólván utolsó percéig a hazai iparművészet érdekében dolgozott, önzetlenül, ernyedetlenül. A Társulat s a magyar iparművészetnek minden híve örök hálával tartozik neki hazafias tevékenységeért. Őrizzük emlékét igaz kegyelettel!

Budapest, 1905. július hó 8-án.

BÉKE PORAIRA!

RÁTH GYÖRGY halálának hírére a Magyar Iparművészeti Társulat választmánya 1905. évi július hó 8-án rendkívüli ülést tartott, amelyen jelen voltak: *Alpár Ignác* alelnök, *Gelléri Mór*, *Gerster Kálmán*, *Glück Frigyes*, *Morelli Gusztáv*, *Péterffy Lajos*, *Simay Lajos*, *Vig Albert* választmányi tagok, *Györgyi Kálmán* főtitkár, és mint jegyzőkönyvvezető *Szécsén Ferencz* másodtitkár.

Elnök megnyitván az ülést, mély megindulással jelenti, hogy a társulat elnöke: *Ráth György*, hosszas szenvedés után július hó 7-én, d. u. 3 órakor meghalt. (A választmányi tagok felállanak.) Elnök jellemzi azt a nagyszabású és áldásos tevékenységet, amelyet a megboldogult a modern magyar iparművészet megteremtése és fejlesztése körül kifejtett és méltatja azokat az alkotásokat, amelyek nevét és emlékét mindenkorra feledhetetlenné teszik. Különösen — úgy mond — a Társulatra nagy veszteség az ő halála, mert azt a férfit kell nélkülöznie, aki a munkálkodás útján irányította és aki a munkában is mindenkor jó példával járt elől.

A választmány az elnök bejelentését mély fájdalommal vette tudomásul és elhatározta:

hogy a megboldogult elnökének feledhetetlen emlékét a mai ülés jegyzőkönyvében megörökíti;

hogy a társulat külön gyászjelentést ad ki, amely az összes tagoknak valamint a rokon testületeknek és intézeteknek megküldessék;

hogy a ravatalra díszes koszorú helyeztessék;

hogy a beszentelésen testületileg jelenik meg és gyászbeszéd tartására felkéri *Alpár Ignác* alelnököt;

hogy az elhunyt özvegyéhez művészi kidolgozású részvétlávratot intéz;

hogy az elhunyt emlékére gyászünnepet tart és megbízza az elnökséget, hogy az ünnep programjára nézve javaslatot terjesszen elő;

hogy a Magyar Iparművészet szerkesztősége a megboldogult elnök arcképét, valamint életének és működésének méltatását közölje;

hogy *Alpár Ignác* alelnök és *Györgyi Kálmán* főtitkár, a társulat képviseltetésére az elhunyt temetésére jul 10-én *Melcsiczre* utazzanak.

Ezzel az ülés véget ért.

*

Ráth György ravatalát az Orsz. Iparművészeti Múzeum előcsarnokában állították föl, a hol azt vasárnapon, július hó 10-én délután 5 órakor *Melcsiczre* való elszállítása előtt beszentelték.

A végtisztességadásra a tudományos-, jogász-, művész- és íróvilág jelesei jelentek meg, akik a gyázpompás előcsarnokot egészen megtöltötték. A beszentelés után *Alpár Ignác*, a M. Iparművészeti Társulat alelnöke a következő beszéddel búcsuztatta a meghalt elnököt.

Mélyen tisztelt gyászoló közönség!

E palota, melynek falai közt az iparművészet remekeit csodáljuk, melynek csarnokaiban a magyar munka s magyar izléssel fejlesztett iparművészetünk megannyi diadalát ülte, mély gyászt öltött.

A gyász jelvényeivel díszített e csarnokban mély megindulással szívünkben e fényes ravatal körül csoportosulunk. — Ez *Ráth György* ravatala.

Ki volt ő nekünk?!

Miért tették ide ravatalát? — Amidőn egy egész életpályát fényesen befutott, amikor más már pihenőre tér, ő derecsedő fejjel, de ifjú lelkesedéssel a magyar művészetnek, a magyar iparművészetnek szolgálatába áll. Egy ifjúhoz illő lelkesedéssel, s tapasztalt férfiú biztonságával, fáradságot leküzdő kitartással állott e nemzeti ügy szolgálatába.

Nem indult kidobott jelszavak után. Kezdeményezője volt, előről kellett kezdeni a mozgalmat, amelynek mestere lett.

Azt akarta, hogy a magyar otthont, kezdve a fényes főúri palotától le az utolsó kunyhóig, magyar szellemmel áthatott, magyar izlést és munkát dicsőítő művészi és iparművészi tárgyak díszítsék.

És ebben a törekvésében lelkesedése és buzgalma nem ismert határt. Amint atyailag buzdította és támogatta a csügge-

dőket, olyan kemény és szigorú volt azokkal szemben, kik az igazi útról letértek.

És ezért a lelkes tevékenységéért nagyon sok kiérdemelt elismerést aratott. De sok gáncsot és támadást is kellett eltűrnie, mert ez így van manapság mindenkivel, ki a közt szolgálja.

Így lett ő a mi vezérünk, így volt ő 11 év óta az iparművészeti társulatnak elnöke.

Most ravatalod körül csoportosulunk, Ráth György! Mély megindulással a szívemben, az Iparművészeti Társulat nevében bucsúzom tőled szeretett elnökünk. Társulatunk még nem olyan erős, a magyar iparművészet iránti érdeklődés még mindig nem közkinccse a művelt társadalomnak és azért érzékeny csapás éri társulatunkat, amidőn téged, vezérünket és mesterünket siratunk.

Ki fogja a kezdő művészeket buzdítani, ki fog kemény, de őszinte kritikával irányítani? Ki fogja végnélküli szívóssággal társulatunk ezer meg ezer bajait gondozni? — nagy kérdések előtt állunk most, azokra megfelelni, most lehetetlen és a jövőben is nehéz lesz.

Hisz az ilyen eszméknek propagálása annyi atyai gondozást, annyi kitartást és szívósságot igényel, mint amilyennel csak te bírtál, Ráth György.

Mindezekért a jókért, azokért az el-évületlen érdemeidért, íme itt e fényes ravatalnál fogadd az iparművészeti társulat köszönetének és örök hálájának kifejezését.

Tudom azt, hogy a Te érdemeidet a hála kifejezésével nem lehet eléggé méltatni. Az elválásnak e komoly percében azonban csakis a hála koszorúját tehetjük ravatalodra, mert a jövőben lesz kötelességünk arról gondoskodni, hogy szellemed tovább éljen közöttünk. Hogy azokat az eszményképeket, melyeket Te követtél, tanítványaid és utódaid is megközelíteni és elérni törekedjenek. Ez lesz a mi törekvésünk. Ezt ígérjük neked ünnepélyesen ravatalodnál és mikor ezt tesszük, a Te szellemed élni fog közöttünk és vezetni fog bennünket. Ezen szent fogadalmat vid magaddal csöndes nyugvóhelyedre, amelyre mindnyájunk elismerése és áldása kísér, — Isten veled!

*

Utána Radisics Jenő miniszteri tanácsos, az Orsz. M. Iparművészeti Múzeum

igazgatója lépett a ravatal elé s volt főnöke emlékét e szavakkal méltatta:

Szomorú szívvel állok itt e ravatal előtt, keresve a szavakat, amelyekkel fájdalomnak megfelelő kifejezést adjak s volt főigazgatómnak búcsút mondjak. Egy nemzeti ügy vezérét siratom és siratom az igaz barátot. Fekete esztendő élünk. Gyászfátyol vonul végig az országon, itt is, ott is eltakarva valakit, akit hol a szívünkben, hol a közügyek terén pótolni vagy egyáltalán nem, vagy csak nehezen lehet. Ráth György tevékenységét, érdemeit méltatni e percben nem érzek erőt és hivatottságot magamban. Lelkem inkább az ember felé fordul, akinek ez az intézet annyit köszön, akit annyira szerettem s aki jobb hazába költözött.

Együtt dolgoztunk egy negyed századon át, úgyszólván naponta. Nem is ismerte őt nálamnál senki jobban. Ráth György minden körülmények közt és mindenekelőtt ember volt. Szívvel látott és alkotott. Lelke egész erejével szerette az ügyet, amelynek élén állott és szerette azokat, akiket magának munkatársakul választott. S az ember legszebb saját-ságaiból fakadó ezen tulajdonsága volt erejének forrása, tette alkotásait szilárdakká és maradandókká. Mert törekvéseit nemcsak siker koronázta, de jellemzi azokat az állandóság: megmaradtak, állanak és az élet nélkülözhetetlen tényezőivé növelték ki magukat. Leleményessége páratlan volt. A semmiből tudott teremteni. Az a mező, amely másnak terméketlen pusztaságnak látszott, fényes aratást adott keze alatt. A magányos búzaszálból érett maggal teli kévét tudott varázsolni, amelyből csakúgy hullott az áldás mindenfelé. Közéletünknek alig van olyan munkása, mint aminő ő volt. Bizonyosság erre a Képzőművészeti Társulat, az Iparművészeti Múzeum és az Iparművészeti Társulat története. Valamennyi vele együtt költözött be az élet, a fel lendülés, valamennyit ő szervezte, úgy hogy kötelességét teljesíteni képes. Buzgalmát, kitartását, fáradságot nem ismerő szorgalmát csak átható, világos esze és ítélőképessége multa felül. Jó hazafi volt, mert ne feledjük, hogy iparművészetünk nemzeti irányú fejlődésének Ráth György volt első, szinte fanatikus meggyőződéssel telt bajnoka. Csak egyhez, sajnos, nem értett: magát kimélni. Hisz ha kissé több kimélettel viseltetik saját maga irányában, bizonyára most

